

ПРОЄКТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням загальних зборів
громадської організації
«Асоціація капеланів в охороні
здоров'я України»
протокол № __ від «__» _____ 2021

ПОГОДЖЕНО

на засіданні Громадської ради при
Міністерстві охорони здоров'я України
з питань співпраці з Всеукраїнською
Радою Церков і релігійних організацій
протокол № __ від «__» _____ 2021 р.

КЛАСИФІКАТОР КАПЕЛАНСЬКИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

I. Загальні положення

1. Дія цього Класифікатора поширюється на всі напрями капеланської діяльності, що здійснюється у сфері охорони здоров'я.

2. Цей Класифікатор містить систематизоване зведення назв капеланських послуг, їх короткий опис та строк надання.

3. Цей Класифікатор також містить назви капеланських послуг англійською мовою з метою забезпечення гармонізації національної термінології з міжнародною.

4. У цьому Класифікаторі термін "капеланські послуги" вживається у значенні: дії, що спрямовані на задоволення релігійних та духовних потреб отримувачів послуг.

5. Місцем надання капеланських послуг можуть бути: стаціонарні та амбулаторні заклади охорони здоров'я; заклади соціального захисту, в яких надається медична допомога; місце проживання (перебування) отримувача послуг (в порядку мобільної патронажної допомоги).

6. Отримувачами капеланських послуг можуть бути: пацієнти, члени їх сімей, а також адміністративний, медичний та допоміжний персонал закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту.

7. У цьому Класифікаторі капеланські послуги розподілено на три групи: загальні релігійні послуги; душпастирська та духовна опіка; соціальні релігійні послуги.

8. Особі/групі осіб можуть надаватися одна або одночасно декілька капеланських послуг.

9. Цей Класифікатор призначено для застосування капеланськими службами закладів охорони здоров'я, закладів соціального захисту при плануванні надання капеланських послуг та проведенні їх обліку.

10. Капеланські послуги у сфері охорони здоров'я надаються професіоналами/фахівцями в галузі релігії (священнослужителями, капеланами, помічниками капелана) у рамках їх професійної компетенції.

11. Капелан, який надає капеланські послуги, може здійснювати свою професійну діяльність як штатний працівник закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту або на волонтерських чи громадських засадах.

12. Зміст, обсяг, умови і порядок надання капеланських послуг та показники їх якості визначаються у стандартах капеланських послуг у сфері охорони здоров'я.

II. Перелік капеланських послуг

Код послуги	Назва послуги державною та англійською мовами	Опис послуги	Строк надання послуги
1	2	3	4
01	Загальні релігійні послуги / General Religious Services		
011	Релігійний ритуал / Religious ritual	Організація та проведення молитов, богослужінь, благословень, урочистих і поминальних заходів та інших релігійних обрядів і культів, пов'язаних із задоволенням духовно-релігійних потреб; забезпечення релігійною атрибутикою та іншими речами, потрібними для задоволення духовно-релігійних потреб	постійно/ тимчасово/ одноразово/ екстрено (кризово)
012	Релігійна просвіта / Religious education	Комплекс інформаційно-просвітницьких та навчально-виховних заходів (проповідей, лекцій, семінарів, акцій, поширення інформаційних матеріалів тощо), спрямованих на ознайомлення з основами релігійного вчення; морально-етичне виховання, духовний та культурний розвиток, виховання толерантного ставлення до людей з іншим світоглядом та релігійними переконаннями; забезпечення релігійною та духовно-просвітницькою літературою	постійно/ тимчасово/ одноразово
013	Релігійне дорадництво / Religious advisory	Консультавання керівництва закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту з релігійних питань; надання фахової інформації, що стосується впливу духовно-релігійних чинників на пацієнтів, персонал та діяльність закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту; надання пропозицій і консультацій щодо організації заходів задоволення релігійних і духовних потреб у закладі охорони здоров'я, закладі соціального захисту; інформування керівництва щодо релігійної обстановки в закладі охорони здоров'я, закладі соціального захисту та районі його розташування	постійно/ тимчасово/ одноразово

1	2	3	4
014	Міжрелігійна координація / Interfaith coordination	Системна діяльність, спрямована на налагодження партнерських відносин між релігійними організаціями (конфесіями), які діють у зоні (районі) відповідальності закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту; організацію та координацію діяльності капеланів – представників різних релігійних організацій (конфесій) з метою забезпечення повного та якісного задоволення релігійних і духовних потреб пацієнтів (підопічних) у закладі охорони здоров'я, закладі соціального захисту; забезпечення готовності капелана служити всім пацієнтам (підопічним), незалежно від їх релігійної (конфесійної) приналежності; задоволення вимоги пацієнта (підопічного) щодо запрошення для надання духовно-релігійної допомоги капелана (священнослужителя) тієї релігійної організації (конфесії), до якої він відноситься; запобігання проявам прозелітизму та міжрелігійної (міжконфесійної) нетерпимості	постійно/ тимчасово/ одноразово
02	Душпастирська та духовна опіка / Pastoral and Spiritual Care		
021	Перша духовна допомога / Spiritual First Aid	Комплекс короткотривалих невідкладних засобів, способів і методів духовно-психологічної допомоги особам, які постраждали від психотравми та переживають травматичний досвід, що надається відразу після того, як екстримальна чи надзвичайна подія сталася, та спрямована на оцінку стану постраждалих і виявлення тих, хто потребує негайної допомоги; відновлення почуття безпеки, комфорту та спокою; збір інформації та оцінку поточних потреб постраждалих, задоволення невідкладних фізичних потреб; налагодження контакту і взаємодії з постраждалим, зменшення початкового дистресу, викликаного травматичною подією, регуляцію	одноразово/ екстрено (кризово)

1	2	3	4
		духовного та психоемоційного стану, сприяння коротко- та довгостроковій адаптації та подоланню дистресу; забезпечення соціальної та релігійної підтримки; надання інформації, необхідної для посилення духовно-психологічної підтримки та підвищення стресостійкості особи	
022	Духовна діагностика / Spiritual assessment	Організація та здійснення збирання, систематизації, аналізу, комплексної оцінки та інтерпретації інформації про індивідуальні особливості релігійної і духовної свідомості пацієнта (підопічного) закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту з метою виявлення незадоволених релігійних та духовних потреб, наявних духовно-психологічних проблем (духовного дистресу, духовно-екзистенційної кризи тощо) та внутрішніх ресурсів, що є основою для розробки плану душпастирської та духовної опіки, вироблення рекомендацій до плану медичного лікування	тимчасово/ одноразово екстрено (кризово)
023	Духовна підтримка / Spiritual support	Система релігійних та духовно-психологічних (вербальних і невербальних) засобів, способів і методів допомоги пацієнту (підопічному) закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту (релігійних обрядів, молитви, читання священних текстів, духовної музики, прояву турботи, любові, прийняття, співпереживання, співчуття, розуміння, втішення, підбадьорення, схвалення, похвали тощо), спрямованих на активізацію внутрішніх ресурсів, що відповідають його світогляду і системі цінностей, сприяють підвищенню життєстійкості у подоланні кризової ситуації, зменшенню емоційного дискомфорту, збереженню спокою та душевної рівноваги	тимчасово/ одноразово екстрено (кризово)

1	2	3	4
024	Духовне консультування та психотерапія* / Spiritual counseling and psychotherapy	Система спеціально організованих заходів (духовних бесід, духовних семінарів і тренінгів, духовних читань, спеціальних молитовних служінь, духовного співу, духовних роздумів та споглядань тощо), які базуються на поєднанні духовно-релігійних, психологічних та психотерапевтичних підходів і застосовуються для надання пацієнту (підопічному) закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту інформації релігійного та духовно-психологічного характеру, духовної та психоемоційної підтримки та уваги до його переживань, що допомагають оцінити та мобілізувати наявні внутрішні ресурси для подолання кризових станів і стресових розладів; допомоги, спрямованої на усвідомлення пацієнтом (підопічним) впливу стресових чинників, розширення духовно-релігійної самосвідомості, підвищення духовно-психологічної компетентності та особистої відповідальності за власне життя, зміну ставлення до проблеми, зняття психоемоційної напруги, підвищення стресової та кризової толерантності, засвоєння нових, кращих моделей поведінки; підвищення гнучкості та адаптивних можливостей; оптимізацію стосунків з оточуючими	тимчасово/ одноразово екстрено (кризово)
025	Духовна профілактика / Spiritual prevention	Система інформаційно-просвітницьких, навчально-виховних та консультативних заходів (проповідей, лекцій, семінарів, тренінгів, бесід, акцій, поширення інформаційних матеріалів тощо), спрямованих на захист духовного і психологічного здоров'я, духовний та морально-психологічний розвиток, попередження відхилень у духовно-моральному розвитку мешканців зони (району) відповідальності закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту; пропагування здорового способу	постійно/ тимчасово/ одноразово

1	2	3	4
		життя, безпечної та відповідальної поведінки, запобігання шкідливим звичкам, залежностям та деструктивним формам поведінки; сприяння формуванню і підтриманню сприятливої духовної атмосфери, належного морально-психологічного клімату та позитивного, оптимістичного настрою серед персоналу закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту	
026	Духовне оздоровлення / Spiritual wellness	Система спеціально організованих заходів духовно-релігійного характеру (релігійних конференцій, молитовних постів, спеціальних молитовних служінь, реколекцій, ретритів, релігійних екскурсій, паломництв тощо), спрямованих на збереження та зміцнення духовного, психологічного і фізичного здоров'я осіб, які цього потребують; відновлення внутрішніх ресурсів та енергії; виправлення недоліків у духовно-психологічному розвитку та моделях поведінки, допомогу в позбавленні від шкідливих звичок; поліпшення якості життя та забезпечення загального благополуччя; підвищення соціальної активності та життєвої продуктивності	одноразово
027	Духовна реабілітація / Spiritual rehabilitation	Система спеціально організованих заходів духовно-релігійного, психологічного та психотерапевтичного характеру, що проводяться у стаціонарних, напівстаціонарних або амбулаторних умовах та спрямовані на відновлення духовно-морального та психологічного здоров'я, особистого і соціального статусу, основних соціальних функцій осіб, які цього потребують; корекцію моделей поведінки, покращення комунікабельності, розвиток здібностей до самореалізації; подолання внутрішньоособистих та соціальних конфліктів; збільшення ресурсності і	тимчасово

1	2	3	4
		життєстійкості, мобілізацію внутрішніх ресурсів на подолання залежностей (наркотичної, алкогольної, комп'ютерної, ігрової, сексуальної тощо); звільнення від одержимості та окультної обтяженості, відновлення виснаженої, травмованої або деформованої психіки; сприяння досягненню духовної і психологічної цілісності та свободи особистості; надання душпастирської підтримки у процесі духовно-психологічної реабілітації, соціальної адаптації та інтеграції	
028	Духовне керівництво* / Spiritual guidance	Комплексна система релігійних та духовно-психологічних (підтримуючих, наставницьких, навчальних, виховних, ритуальних) заходів і практик, що спрямовані на створення належних умов для духовного і морального зростання та розвитку пацієнтів (підопічних) та персоналу закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту, систематичне відстеження динаміки їх духовно-морального розвитку; планування та організацію цілеспрямованого духовно-морального розвитку; сприяння кращому усвідомленню власної релігійної і духовної ідентичності; засвоєння та активне відтворення духовних і морально-етичних цінностей; виявлення і розкриття духовного потенціалу, поглиблення духовно-релігійної самосвідомості та духовного-релігійного досвіду, підвищення духовно-релігійної компетентності, загальне поліпшення якості духовно-релігійного життя	постійно/ тимчасово
029	Душпастирська супервізія* / Pastoral supervision	Комплекс заходів з професійної підтримки релігійних працівників (священнослужителів, капеланів, помічників капелана), які здійснюють душпастирську діяльність у закладах охорони здоров'я, закладах соціального захисту, спрямованої на подолання	постійно/ тимчасово

1	2	3	4
		<p>професійних труднощів, аналіз та усунення недоліків, вдосконалення організації капеланської діяльності; стимулювання мотивації до ефективного душпастирського служіння, безперервного професійного розвитку та дотримання норм Етичного кодексу капелана в охороні здоров'я України; запобігання виникненню професійного вигорання, забезпечення духовної та морально-психологічної підтримки; організацію та здійснення практичної частини програм рівневої клінічної капеланської (душпастирської) підготовки і підвищення кваліфікації капеланів</p>	
03	Соціальні релігійні послуги / Social Religious Services		
031	Соціальна підтримка / Social support	<p>Комплекс заходів (соціальних та благодійних акцій, публічних зборів цільових пожертв, організації груп підтримки тощо), спрямованих на турботу про соціальні і матеріальні потреби пацієнтів (підопічних) та персоналу закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту; налагодження партнерських відносин із релігійними, благодійними (волонтерськими), громадськими організаціями з метою надання всебічної соціальної підтримки, забезпечення турботливого ставлення до пацієнтів (підопічних) та членів їх сімей, задоволення їх потреби у соціальних зв'язках</p>	тимчасово/ одноразово екстрено (кризово)
032	Підтримка етики / Ethics support	<p>Комплекс інформаційно-просвітницьких, навчально-виховних та консультативно-дорадчих заходів (бесід, лекцій, семінарів, засідань, зустрічей, круглих столів, поширення інформаційних матеріалів тощо), спрямованих на сприяння дотриманню етичних норм поведінки персоналом та пацієнтами (підопічними) закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту; навчання</p>	постійно/ тимчасово/ одноразово

1	2	3	4
		основам етики та біоетики; участь в роботі комісій з питань етики; допомогу керівництву закладу у виявленні, попередженні та розв'язанні конфліктних ситуацій	
033	Адвокація / Advocacy	Комплекс інформаційно-просвітницьких, навчальних, консультативно-дорадчих та адвокаційних заходів (бесід, лекцій, семінарів, засідань, зустрічей, круглих столів, підготовки звернень, поширення інформаційних матеріалів тощо), спрямованих на сприяння дотриманню релігійних та інших прав людини; навчання основам релігійних та інших прав людини; забезпечення безпеки пацієнтів (підопічних) та персоналу закладу охорони здоров'я, закладу соціального захисту під час здійснення медичного, соціального обслуговування; запобігання проявам будь-яких форм дискримінації	постійно/ тимчасово/ одноразово

* Ці капеланські послуги можуть надаватися у формах: індивідуальній, сімейній, груповій, очній, дистанційній (телефоном, он-лайн).